

Jutlus Budapest-Kelenföldi luterlikus kirikus Ungaris P, 15.04.18 kell 18.00, *Misericordia Domini*

Jr 3:15–17: *Ja ma annan teile karjaseid oma südame järgi, ja need karjatavad teid targasti ja taibukalt. Ja kui neil päevil saab teid sellel maal palju ja te olete viljakad, ütleb Issand, siis ei räägita enam Issanda seaduselaekast ega ole see meeleski, sellele ei mõelda, sellest ei tunta puudust ja seda ei valmistatagi enam. Sel ajal nimetatakse Jeruusalemma „Issanda aujärjeks” ja kõik rahvad kogunevad sinna, Issanda nime juurde Jeruusalemma; ja nad ei käi enam oma kurja südame kanguse järgi.*

Kallis kogudus, kallid sõbrad! Mul on suur rõõm jälle seista teie, ungari luterlaste ees kantslis teie kodumaal.

Esimest korda juhtus see 15. septembril 2013 Lääne-Ungaris Nemeskolta kirikus, kus võisin suurepärase filoloogi Kinga Marjatta Papi tõlke abil sealsele kogudusele jutlustada. Tookord olime me koos meie Nõo koguduse juhatause esimehe Madis Kanarbikuga Nemeskolta toonase õpetaja László Kovacsi kutsel Ungaris külas ja meil on tollest reisist imelised mälestused.

Suur tänu teile ka nüüdse suurepärase vastuvõtu eest ning eriline tänu Kinga Marjatta Papile, kes meie meesansambli reisikava välja mõtles ja paika pani!

Käesoleval aastal tähistavad nii Eesti kui ka Ungari Vabariik oma 100. juubelit. Eestis tehti seda 24. veebruaril, Ungaris seisab see 16. novembril veel ees. On suur õnn ja Jumala arm, et meie rahvad on saanud luua iseseisva riigid ning suutnud need ka 20. sajandi ajalootormides säilitada! Teame, milliseid ohvreid eesti ja ungari rahvas selle eest pidid tooma. Kuid, tänu Jumalale, me oleme olemas!

Sama hästi ei läinud 8.–6. sajandil eKr Iisraeli ja Juuda kuningriikidel, kelle saatus on meie tänase jutlusteksti, prohvet Jeremija kuulutuse taustaks. 722. aastal vallutas põhjapoolse Iisraeli kuningriigi Assüüria, 586. aastal aga lõunapoolse Juuda kuningriigi Babüloonia. Mõlemal juhul kandis rahvas suuri kaotusi – eriti küüditamiste tõttu, mis pole olnud ka meie rahvastele tundmatu.

Piibel ei jäta meile kahtlust, et Iisraeli ja Juuda kurb saatus pole millegi muu kui nende riikide ebajumalakummardamise (loe: jumalakartmatu poliitika) tulemus. Meie kirjakohtade eelnevas tekstis Jr 3:6–8 võrdleb Jeremija Iisraelit ja Juudat Jumalale kui truule mehele truudust murdnud naistega: „Ja Issand ütles mulle kuningas Joosija päevil: „Kas sa oled näinud, mida on teinud see taganeja Iisrael? Ta on käinud igal kõrgel mäel ja iga halja puu all ning on teinud seal hooratööd. Ja ma ütlesin talle, kui ta oli teinud seda kõike: „Pöördu tagasi minu juurde!” Aga ta ei pöördunud. Ja seda nägi tema truuduseta öde Juuda. Ja ta nägi, et ma saatsin ära taganeja Iisraeli ja andsin temale lahutuskirja, sellepärast et ta oli abielu rikkunud. Ometi ei kartnud tema truuduseta öde Juuda, vaid läks ka ise tegema hooratööd.“

Kõigele vaatamata on prohvet Jeremijal, kes tegutses 7.–6. sajandi vahetusel eKr ja nägi Juuda kuningas Joosija usureformi, lootus, et ajad pöörduvad: Iisraeli vangid tuuakse tagasi ning Iisrael ja Juuda ühinevad jälle üheks riigiks nagu kuningas Taaveti ajal.

Jeremija silmad seda ei näinud. 586. aastal kaotas iseseisvuse ka Juuda kuningriik ja iisraeli rahvas jäi võõrvõimude valitseda.

Ometi koosneb meie tänane kirjakoht kolmest töötussõnast.

Esiteks lubab Issand anda Iisraelile ja Juudale karjaseid oma südame järgi, st selliseid juhte, kes tunnevad ja armastavad Jumalat ning keda armastab ka Jumal.

Teiseks töötab Issand, et tuleb aeg, mil iisraeli rahvast elab Iisraeli ühendkuningriigis palju ja siis polegi enam tarvis Issanda seaduselaegast. Kuidas nii? Loeme Jr 31:31, 33b: „Vaata, päevad tulevad, ütleb Issand, mil ma teen Iisraeli sooga ja Juuda sooga uue lepingu: ... ma panen nende sisse oma Seaduse ja kirjutan selle neile südamesse; siis ma olen neile Jumalaks ja nemad on mulle rahvaks.“

Ja kolmandaks töötab Issand, et siis nimetatakse Iisraeli ühendkuningriigi pealinn Jeruusalemm „Issanda aujärjeks“ ja sinna kogunevad suures jumalakartuses kõik rahvad.

Issand Jumal ei loobi sõnu tulde. Kõik, mida ta on töötanud, läheb varem või hiljem täide. Küsime aga, kas siis on täide läinud ka need kolm töötust Iisraeli ühinenud riigi kohta?

Kas võib selle tötuse täidminekuks lugeda 1948. aastat, mil sündis kaasaegne Iisraeli riik, mis tähistab käesoleval aastal oma 70. aastapäeva?

Jah, iisraeli rahvas saab nüüd elada omal maal ja selle rahva arv on suur. Kuid kas Iisraelil on juhid, kes tunnevad ja armastavad Jumalat nii nagu Jeremija seda silmas peab? Kas Jumala käsud on kirjutatud sealsete inimeste südameisse, nii et seaduselaegast pole enam tarvis? Ja kas maailma rahvad rändavad Jeruusalemma nagu oleksid nad ära tundnud Issanda aujärje?

Ei, nii see pole – arvan, et olete minuga nõus. Ka taastatud Iisraeli riigis elavad inimesed oma nõrkuste ja pattudega. Ka neile on tarvis kirjutatud seadusi, mis ei asu loomulikult nende südames. Ka nende juhid teevad vigu.

Tõsi, Jeruusalemmas käib väga palju turiste üle kogu maailma. Kuid seda mitte sealse püha rahva pärast, vaid ühel teisel põhjusel. Teame kõik väga hästi, mis põhjus see on. See on Jeesus Kristus, kelle surmapaik ja haud asuvad Jeruusalemmas, kuid kelle surnuist ülestõusmist usuvad kristlased, keda on maailma rahvastikust üks kolmandik.

Kas ei ole need Jumala soosingu pälvunud karjased, keda Jeremija siin nimetab, Kristus ja temasse uskuma hakanud apostlid?

Kas pole need inimesed, kelle südamesse on kirjutatud Jumala käsud, ristitud, kes on Jumalalt saanud Püha Vaimu anni?

Ja kas pole „Issanda aujärg“ Jeruusalemm igavene Jumala riik, mille poole on teel kõik need, kes on oma elus uskunud meie Issanda Jeesuse Kristuse surma ja ülestõusmist?

Jah, kristlastena usume, et nii see tõepoolest on!

Me näeme, et Jumalal on meiega suuremad plaanid kui me arvame. Me küll igatseme oma elus inimlikku õnne pererõõmude ja loomingulise eneseteostuse näol. Me küll igatseme elada koos oma emakeelse ja traditsioonilise kultuuriga rahvaga oma iseseisvas riigis. Ja tõepoolest, Jumal ongi meile meie eluloos ja ajaloos kinkinud ka seda. Me oleme võinud nautida inimlikku õnne.

Kuid see õnn on üürrike, sest tihti varjutavad seda murepilved. Meie ja meie riikide elu on olnud tihti ohus. Ja pole mingit põhjust arvata, et see pole nii ka tulevikus. Meie sureme kord ja meie riigid kaovad kord.

See on sellepärast nii, et Jumala tahtmine on teistsugune. Jumal tahab, et meie õnn poleks mõõdetav mitte ainult inimese üürikesse elueaga ega meie riikide kestusega, vaid et see oleks õnnistus, millel polegi lõppu.

Jumal tahab, et me püüdleksime ajastu poole pärast aegade lõppu, millest kõneleb Ilm 21:3: „Ja ma kuulsin palju häält troonilt hüüdvat: „Vaata, Jumala telk on inimeste juures ning tema asub nende juurde elama ning nemad saavad tema rahvaiks ning Jumal ise on nende juures nende Jumalaks.“

Tundkem siis rõõmu küll Jumala loodust, niikaua kui meil seda on! Teenigem üksteist ja oma riiki nii hästi kui suudame!

Kuid veelgi rohkem tundkem rõõmu Loojast, kelle juures me võime tänu Jeesusele Kristusele elada igavesti!

Aamen.